

AKCIONI PLAN ZA UNAPREĐENJE MENTALNOG ZDRAVLJA U CRNOJ GORI
2017 – 2018

Akcioni plan za unapređenje mentalnog zdravlja u Crnoj Gori 2017 – 2018. predstavlja realizaciju strateških ciljeva koji su utvrđeni Strategijom unapređenja mentalnog zdravlja u Republici Crnoj Gori, koja je usvojena 2004. godine.

U skladu sa prioritarnim oblastima, neophodno je u narednom periodu preduzeti niz aktivnosti za unapređenje mentalnog zdravlja u Crnoj Gori.

Za realizaciju planiranih aktivnosti potrebna su određena finansijska sredstva, koja su neznatna u odnosu na koristi koje proizilaze za mentalno zdravlje stanovništva, imajući u vidu značaj mentalnog zdravlja za svaku državu.

U ovom akcionom planu predviđeno je da se brojne aktivnosti, u skladu sa ograničenim finansijskim sredstvima i raspoloživim ljudskim resursima, kao i očekivanim budžetom nosilaca aktivnosti, realizuju kao redovne aktivnosti.

Strateški ciljevi planiranih aktivnosti odnose se na jačanje kapaciteta i unapređenje kvaliteta službi mentalnog zdravlja i promociju mentalnog zdravlja, kao i prevencija mentalnih poremećaja i smrtnosti.

Prioritetna oblast br.1 – Poboljšanje postojeće regulative

CILJ	AKTIVNOST	NOSILAC	VREMENSKI OKVIR	INDIKATOR	FINANSIJE (u €)
1 Izmjene i dopune postojećeg Pravilnika o sprovođenju mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja	1. Obrazovanje Radne grupe za pripremu Pravilnika o bližem načinu izvršenja mjere bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi	- MZ - Ministarstvo pravde -SPB Dobrota	I kvartal 2017.	Obrazovana radna grupa	Redovne aktivnosti
	2. Priprema i donošenje Pravilnika o bližem načinu izvršenja mjere bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi	- MZ - MP -SPB Dobrota	II kvartal 2017.	Pravilnik objavljen u "Sl. listu CG"	Redovne aktivnosti
Ukupno za cilj 1					0.00
2. Unaprijeđen postojeći paket usluga zdravstvene zaštite	1. Obrazovanje Radne grupe za pripremu Uredbe o obimu prava zdravstvene zaštite na primarnom nivou	- MZ - IJZ - RFZOCG	I kvartal 2017.	Obrazovana Radna grupa	Redovne aktivnosti
	2. Donošenje Uredbe o obimu prava zdravstvene zaštite na primarnom nivou i propisivanje nove usluge u mentalnom zdravlju na primarnom nivou	Vlada CG	III kvartal 2017.	Uredb o obimu prava zdravstvene zaštite na primarnom nivou objavljena u "Sl. listu CG"	Redovne aktivnosti
	3. Primjena nove usluge u mentalnom zdravlju	- MZ - zdravstvene ustanove primarnog nivoa zdravstvene zaštite	Kontinuirano od IV kvartala 2017.	Smanjen broj ponovnih bolničkih prijema Broj ostvarenih posjeta na terenu	Redovne aktivnosti
Ukupno za cilj 2					0.00
3 Usvajanje nove Strategije unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori	1 Obrazovanje Radne grupe za pripremu nove Strategije unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori.	- MZ - NKMZ	III kvartal 2017.	Obrazovana Radna grupa	Redovne aktivnosti
	2. Usvajanje nove Strategije unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori	Vlada CG	IV kvartal 2018.	Usvojena Strategija unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori	Redovne aktivnosti
Ukupno za cilj 3					0.00

Ukupno za prioritetnu oblast br.1					0.00
Prioritetna oblast br. 2– Jačanje kapaciteta i unapređenje kvaliteta službi mentalnog zdravlja					
CILJ	AKTIVNOST	NOSILAC	VREMENSKI OKVIR	INDIKATOR	FINANSIJE (u €)
1. Formiranje dnevnih centara	1. Formiranje dnevnog centra pri Psihijatrijskom odjeljenju O.B. Nikšić	- MZ - O.B.Nikšić	III kvartal 2017.	Započete nove aktivnosti Dnevnog centra Broj korisnika usluga dnevnog centra	Redovne aktivnosti
	2. Formiranje dnevnog centra na nivou opštine Podgorica	- MZ - MRSS - Glavni grad Podgorica - CZMZ Podgorica	II kvartal 2018.	Formiran dnevni centar Broj korisnika usluga dnevnog centra	Redovne aktivnosti
Ukupno za cilj 1					0,00
2. Ojačani kapaciteti i vještine kadra u oblasti mentalnog zdravlja	1. Obrazovanje radne grupe za analizu postojećih kadrovskih kapaciteta u mentalnom zdravlju i planiranja novih specijalizacija iz psihijatrije i kliničke psihologije	- MZ - NKMZ -Centar za promociju mentalnog zdravlja IJZ CG	I kvartal 2017.	Izrađen plan potreba za novim specijalizacijama	Redovne aktivnosti
	2. Kompletiranje kadrovskog sastava timova u postojećim CZMZ u državi	- MZ	II kvartal 2017.	Obrazovana Radna grupa	Redovne aktivnosti
	3. Zapošljavanje srednjeg medicinskog osoblja (10 med.setara/trejničara) u ZU Specijalnoj bolnici za psihijatriju Kotor u skladu sa novim Aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji	-MZ -Ministarstvo finansija -RFZZO -ZU Specijalna bolnica za psihijatriju	I Kvartal 2017. (5 med tehničara) I kvartal 2018. (5 med.tehničara)	- zaposleno 10 medicinskih sestara/tehničara	-Iznos od 51.500,00 je planiran u okviru budžeta za 2017. godinu na poziciji za lična primanja, - Iznos od 51.500,00 biće planiran za 2018. godinu na poziciji za lična primanja

	4. Kadrovska popunjenost Centra za promociju mentalnog zdravlja i međunarodnu saradnju ZU specijalne bolnice za psihijatriju Kotor	-MZ -Ministarstvo finansija -RFZZO -ZU Specijalna bolnica za psihijatriju	I Kvartal 2017. i I kvartal 2018.	- zaposleno po 1 lice, u skladu sa traženim kvalifikacijama	-Iznos od 9.350,00 je planiran u okviru budžeta za 2017. godinu na poziciji za lična primanja, - Iznos od 9.350,00 biće planiran za 2018. godinu
	5. Kontinuirana i obavezna edukacija psihologa i psihijatara u oblasti psihoterapijskih tehnika (30 osoba)	- Službe mentalnog zdravlja na svim nivoima	Kontinuirano, počev od I kvartala 2017.	Broj treninga Broj edukovanih osoba	Redovne aktivnosti
	6. Interna edukacija u okviru radnog mjesta srednjeg medicinskog kadra na svim nivoima zdravstvene zaštite o specifičnostima rada sa mentalno oboljelima, kao i preventivna edukacija cjelokupnog kadra o „sindromu sagorijevanja“.	- Centar za nauku KCCG - Službe mentalnog zdravlja na svim nivoima	Kontinuirano, počev od I kvartala 2017.	Broj obavljenih edukacija Broj edukovanih osoba	Redovne aktivnosti
	7. Edukacija (timova) izabranog doktora u oblasti prepoznavanja poremećaja mentalnog zdravlja (najmanje 60 osoba)	- MZ - Centar za promociju mentalnog zdravlja -Centar za nauku KCCG IJZCG	Kontinuirano, počev od I kvartala 2017.	Broj održanih treninga Broj edukovanih timova izabranog doktora	Redovne aktivnosti
Ukupno za cilj 2					121.700,00
3. Postojanje nacionalnih smjernica za dijagnostikovanje i liječenje depresije i bolesti zavisnosti	1. Formiranje timova za izradu nacionalnih smjernica za dijagnostiku i liječenje depresije i bolesti zavisnosti (narkomanija-opijatska zavisnost)	- MZ - UPCG - Medicinski fakultet Podgorica IJZCG	IV kvartal 2017. (depresija) I kvartal 2018. (bol.zavisnosti)	Obrazovane radne grupe	Redovne aktivnosti
	2. Priprema i usvsjanje nacionalnih smjernica dijagnostikovanja i liječenje depresije i bolesti zavisnosti (narkomanija-opijatska zavisnost)	- MZ - Zdravstvene ustanove IJZCG	II kvartal 2018. (depresija) III kvartal 2018. (bol.zavisnosti)	Pripremljene smjernice	Budžet 5.000,00

	3. Usvajanje nacionalnih smjernica dijagnostikovanja i liječenja depresije i bolesti zavisnosti(narkomanija-opijatska zavisnost)	- NKMZ - MZ IJZCG	III kvartal 2017. (depresija) III kvartal 2018. (bol.zavisnosti)	Usvojene i odštampane smjernice, broj distribuiranih smjernica službama mentalnog zdravlja	Redovne aktivnosti
Ukupno za cilj 3					5.000,00
4. Smanjen broj rehospitalizacija pacijenata sa teškim duševnim oboljenjima i smanjen broj pacijenata sa dugotrajnim boravkom u Specijalnoj bolnici za Psihijatriju u Kotoru	1. Sprovođenje pilot programa tretmana mentalnog zdravlja u zajednici (FACT timovi) u Centru za mentalno zdravlje Podgorica	- CZMZ Podgorica - Spec.bolnica za psihijatriju Kotor -Centar za promociju mentalnog zdravlja	I-II kvartal 2017.	Broj obavljenih intervencija na terenu Broj obuhvaćenih korisnika	Redovne aktivnosti
	2. Sistematska primjena tretmana mentalnog zdravlja u zajednici kod pacijenata sa učestalim rehospitalizacijama (2 ili više hospitalizacija u godini)	- PZZ - CZMZ	Kontinuirano, počev od III kvartala 2017.	Smanjenje broja rehospitalizacija na sekundarnom i tercijarnom nivou	Redovne aktivnosti
	3. Početak implementacije ostalih programa psihosocijalne rehabilitacije predviđenih kliničkim smjernicama	- Primarni, sekundarni i tercijarni nivo	III kvartal 2018.	Smanjenje broja rehospitalizacija na sekundarnom i tercijarnom nivou	Redovne aktivnosti
	4. Identifikacija pacijenata sa dugotrajnim boravkom koji mogu biti rehabilitovani i započinjanje njihovog povratka u zajednicu	- SB za psihijatriju Kotor	I kvartal 2017.	Broj rehabilitovanih pacijenata koji su se ponovo nastanili u okviru zajednice	Redovne aktivnosti
	5. Participacija troškova boravka u Specijalnoj bolnici Kotor, korisnicima smještenih rješenjem CZSR	- MRSS -MZ	Kontinuirano	Poboljšani uslovi života pacijenata sa dugotrajnim boravkom kroz obezbjeđene dodatnih resursa	- Budžetom planirana sredstva – Redovne aktivnosti
Ukupno za cilj 4					0,00
5. Ojačani psihogerijatrijski servisi na primarnom nivou zdravstvene zaštite	1.Priprema protokola rada psihogerijatrijskih timova	- MZ - MRSS - Civilni sektor	I kvartal 2018.	Pripremljen i usvojen protokol	Budžet I donacije 4.000,00
	2. Jačanje psihogerijatrijskih timova na nivou PZZ uključivanjem psihijatara kao članova tima	-CZMZ -Izabrani doktor	III kvartal 2017.	Broj intervencija psihogerijatrijskih timova	Redovne aktivnosti
Ukupno za cilj 5					4.000,00

6. Definisane odgovornosti i nadležnosti relevantnih sektora za forenzičku psihijatriju	1. Formiranje inter-sektorske radne grupe koja će se baviti izradom predloga za unapređenje forenzičkog sektora i procjena potreba za izgradnjom zatvorske bolnice	-MZ -Min. pravde -ZIKS Podgorica -Ombudsman -MUP -Centar za promociju mentalnog zdravlja	I kvartal 2017.	Izrađen i usvojen predlog za unapređenje forenzičkog servisa	Redovne aktivnosti
	2. Kreiranje predloga za procjenu sigurnosnih potreba u hospitalnim forenzičkim servisima u saradnji sa stranim ekspertima. Finansijske implikacije ovih aktivnosti	-SZO Crna Gora - Kancelarija EU -Ministarstvo pravde -MZ	II kvartal 2017.	Odobren program rada sa procjenom sigurnosnih potreba Poboljšanje sigurnosnih potreba forenzičkog hospitalnog servisa.	50.000,00 Donacija
	3. Priprema i usvajanje standardizovanog protokola sudsko-psihijatrijske procjene	-Ministarstvo pravde -MZ	II kvartal 2018.	Izrađen i usvojen protokol	Redovne aktivnosti
	4. Uvođenje prelaznog rješenja -prakse upućivanja visokorizičnih forenzičkih pacijenata u susjedne države radi dobijanja zdravstvene zaštite u odgovarajućim uslovima	-MZ -Ministarstvo pravde	I kvartal 2017.	Broj pacijenata koji su upućeni u susjedne države	180.000,00 Ministarstvo pravde – Zavod za izvršenje krivičnih sankcija predlogom budžeta za 2017. godinu planiralo je oko 250.000,00 € za liječenje zatvorenika u ustanovama van Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija.
Ukupno za cilj 6					230.000,00
	1. Priprema i donošenje Pravilnika o registru i obrascu prijave psihoza	Radna grupa MZ IJZCG	II i III kvartal 2017.	Donešen Pravilnik o registru i obrascu prijave psihoza	Redovne aktivnosti

	2. Izrada i implementacija softvera za registar psihoza	-IJZCG -MZ	IV kvartal 2017.	Izrađen softver za Registar psihoza Započeto prijavljivanje i evidentiranje slučajeva psihoza u registar	Redovne aktivnosti
Ukupno za cilj 7					0.00
8.Priprema kapaciteta za uspostavljanje Registra o zdravstvenoj zaštiti djece i omladine sa smetnjama u psihofizičkom razvoju i socijalnim smetnjama	4. Obrazovanje Radne grupe za pripremu Pravilnika o registru o zdravstvenoj zaštiti djece i omladine sa smetnjama u psihofizičkom razvoju i psihosocijalnim smetnjama	Radna grupa MZ IJZCG	III kvartal 2018.	Donešeno Rješenje o osnivanju Radne grupe	Redovne aktivnosti
	Priprema i donošenje Pravilnika o registru o zdravstvenoj zaštiti djece i omladine sa smetnjama u psihofizičkom razvoju i psihosocijalnim smetnjama	-IJZCG -MZ	IV kvartal 2018.	Donešen pravilnik i objavljen u "Službenom listu CG"	Redovne aktivnosti
Ukupno za cilj 8					0,00
Ukupno za prioritetnu oblast br.2					360.700,00
Prioritetna oblast br. 3 – Promocija mentalnog zdravlja i prevencija mentalnih poremećaja i smrtnosti					
CILJ	AKTIVNOST	NOSILAC	VREMENSKI OKVIR	INDIKATOR	FINANSIJE (u €)
1. Postojanje sistematizovanog programa promocije i prevencije mentalnog zdravlja	Priprema i usvajanje godišnjeg programa promocije i prevencije mentalnog zdravlja za sve ustanove	-MZ -NKMZ IJZCG	III kvartal 2017.	Usvojen program	Redovne aktivnosti
Ukupno za cilj 1					0,00
2. Fokusirana podrška u cilju edukacije I podizanja svijesti mladih o poremećajima mentalnog zdravlja	1. Edukacija kadra u Savjetovalištim za mlade u oblasti mentalnog zdravlja	-CZMZ	II kvartal 2018. kontinuirano	Broj edukovanih osoba	Redovne aktivnosti
	2. Izrada edukativne brošure za mlade o problemima mentalnog zdravlja, univerzalnim faktorima rizika, ranim simptomima mentalnih oboljenja, načinima samopomoći I smjernicama gdje se I kako obratiti za pomoć , itd.	-NKMZ -Cenatr za promociju mentalnog zdravlja	I kvartal 2018.	Broj distribuiranih brošura Procijenjeni broj korisnika	Budžet 4.000,00

Ukupno za cilj 2					4.000,00
3. Redukovana stigmatizacija mentalno oboljelih osoba	1. Izrada informativno-edukativnih brošura za opštu populaciju sa ciljem podizanja svijesti o mentalnom zdravlju i destigmatizacije poremećaja mentalnog zdravlja (činjenice i zablude o mentalnim oboljenjima i mentalno oboljelim osobama, itd)	-MZ -NKMZ - Centar za promociju mentalnog zdravlja -NVO -EU	IV kvartal 2017.	Broj distribuiranih brošura Procijenjeni broj korisnika	Budžet i donacije 10.000,00
	2. Organizacija aktivnosti usmjerenih na obilježavanje međunarodnog dana mentalnog zdravlja (kao "dani otvorenih vrata u Klinici/bolnicama, okrugli stolovi, itd).	-Zdravstvene institucije sekundarnog i tercijarnog nivoa sa službama mentalnog zdravlja -MZ -NVO -EU -IJZCG	IV kvartal 2017 – 2018. jednom godišnje (10. oktobra)	Broj institucija koje su organizovale "dan otvorenih vrata" Broj drugih organizovanih događaja	Redovne aktivnosti
Ukupno za cilj 3					10.000,00
4. Intenzivirana uloga medija u promociji mentalnog zdravlja	1. Organizacija 2 dvodnevna edukativna seminara za ukupno 30 novinara u oblasti mentalnog zdravlja radi povećanja senzibilnosti za ovu oblast	-Mediji - MZ - Institut za medije - NKMZ -Centar za promociju mentalnog zdravlja -EU IJZCG	IV kvartal 2017.	Broj prisutnih medija Broj edukovanih novinara	Redovne aktivnosti
	2. Organizacija ciklusa edukativnih emisija i članaka u elektronskim i pisanim medijima iz oblasti mentalnog zdravlja, u saradnji sa stručnjacima iz ove oblasti		od I kvartala 2017. kontinuirano	Broj emisija i članaka sa temom mentalnog zdravlja	Redovne aktivnosti
Ukupno za cilj 4					0,00
5. Zaustavljen trend rasta stope smrtnosti usljed samoubistava	1. Formiranje radne grupe za izradu petogodišnjeg nacionalnog programa prevencije suicida	-MZ -NKMZ IJZCG	III kvartal 2017.	Donešeno Rješenje o formiranju radne grupe	Redovne aktivnosti
	2. Priprema nacionalnog programa prevencije suicida	MZ -NKMZ	II kvartal 2018.	Usvojen Nacionalni program prevencije suicida	Budžet 4.000,00
Ukupno za cilj 5					4.000,00

Ukupno za prioritetnu oblast br.3					18.000,00
Prioritetna oblast br.4 - Naučno-istraživačka djelatnost					
CILJ	AKTIVNOST	NOSILAC	VREMENSKI OKVIR	INDIKATOR	FINANSIJE (u €)
1. Dobijen uvid u potrebe korisnika službi mentalnog zdravlja	Izrada dizajna i sprovođenje istraživanja potreba pacijenata sa poremećajima mentalnog zdravlja	-MZ -Sve zdrav. ustanove sa službama mentalnog zdravlja IJZCG	I kvartal 2017.	Broj pacijenata koji su učestvovali u istraživanju Publikovan izvještaj istraživanja	Budžet 5.000,00
Ukupno za prioritetnu oblast br.4					5.000,00
UKUPNO					383.700,00

KORIŠĆENE SKRAĆENICE

MZ – Ministarstvo zdravlja

RFZO CG – Republički fond zdravstvenog osiguranja Crne Gore

KCCG – Klinički centar Crne Gore

DZ – Dom zdravlja

OB – Opšta bolnica

CZMZ – Centar za mentalno zdravlje

UP CG – Udruženja psihijatarata Crne Gore

MRSS – Ministarstvo rada i socijalnog staranja

IJZ – Institut za javno zdravlje

PZZ – Primarna zdravstvena zaštita

ZIKS – Zavod za izvršenje krivičnih sankcija

SZO – Svjetska zdravstvena organizacija

NKMZ- Nacionalna komisija za mentalno zdravlje

EU- Kancelarija evropske komisije